

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Θέμα:

**ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΑΣΥΛΟΥ ΜΕ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗ
(Συνέχεια διαμεσολάβησης)**

*Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Ανδρέας Τάκης
Ειδική Επιστήμονας : Καλλιόπη Στεφανάκη*

ΙΟΥΛΙΟΣ 2006

Ο Συνήγορος του Πολίτη επανήλθε στο ζήτημα της παραλαβής αιτημάτων ασύλου με δικαστικό επιμελητή με έγγραφο που απηύθυνε στις 27.7.2006 στη Δ/ση Αλλοδαπών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Στο έγγραφο αυτό διαλαμβάνονται τα εξής :

«Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των κατά τον νόμο 3094/2003 αρμοδιοτήτων του, κρίνει αναγκαίο να επανέλθει, με το παρόν έγγραφο, στο ζήτημα της παραλαβής αιτήματος ασύλου με δικαστικό επιμελητή, σε συνέχεια (α) της εξέλιξης που είχε η προηγούμενη επ' αυτού παρέμβαση της Αρχής (έγγραφο με αριθ. πρωτ. 14216.01.2.2/25.11.2002 του Συνηγόρου του Πολίτη και έγγραφα με αριθ. πρωτ. 4000/1/17-α'/13.6.2003 του Προϊσταμένου Κλάδου Διοικητικού και 5401/1/14.1.2005 της Δ/σης Αλλοδαπών), (β) σχετικής αναφοράς δύο ενδιαφερομένων αλλοδαπών υπηκόων, διά της πληρεξουσίου δικηγόρου τους (8892/2005), οι οποίοι διαμαρτυρήθηκαν για την άρνηση του Τμήματος Αλλοδαπών Πειραιά να παραλάβει αιτήματα ασύλου από τους ίδιους αρχικά και, στη συνέχεια, από τον δικαστικό επιμελητή, επικαλούμενο, κατά τους ισχυρισμούς τους, σχετική διαταγή του Αρχηγείου, και γ) ικανού αριθμού προφορικών καταγγελιών για άρνηση, εκ μέρους αστυνομικών αρχών, παραλαβής αιτημάτων ασύλου, με ταυτόχρονη αναζήτηση αντιγράφων της σχετικής αλληλογραφίας της Αρχής.

Το ιστορικό

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ερευνώντας αναφορά για την εξέταση αιτημάτων ασύλου που κατατέθηκαν με δικαστικό επιμελητή από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, εκ μέρους 60 προσώπων αφγανικής ιθαγένειας, σε συνέχεια άρνησης της Διοίκησης να παραλάβει τα αιτήματα ασύλου των ανωτέρω, επισήμανε ότι «Το αίτημα ασύλου που υποβάλλεται μέσω δικαστικού επιμελητή δεν πληροί την προϋπόθεση της αυτοπρόσωπης υποβολής σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ. 3, του π.δ. 61/1999, αποτελεί όμως δήλωση βούλησης συγκεκριμένου προσώπου να ζητήσει πολιτικό άσυλο...» (αριθ. πρωτ. 14216.01.2.2/25.11.2002). Η υποχρέωση αυξημένης προστασίας των προσφύγων, που απορρέει από την Σύμβαση της Γενεύης, επιβάλλει να μην αγνοηθεί η έκφραση της εν λόγω βούλησης και να διερευνηθεί, με μέριμνα της Διοίκησης, η αυτοπρόσωπη επιβεβαίωσή της, έτσι ώστε να πληρωθεί και η προϋπόθεση που θέτει ο νόμος. Η υποχρέωση αυτή βαρύνει τις αρμόδιες υπηρεσίες ιδίως όταν γίνεται επίκληση αδυναμίας αυτοπρόσωπης κατάθεσης από υπαιτιότητα της Διοίκησης.

Σε συνέχεια της ως άνω παρέμβασης της Αρχής, η Δ/ση Οργάνωσης και Νομοθεσίας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, αποδεχόμενη τις παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, εξέδωσε οδηγία προς τη Δ/ση Αλλοδαπών (αριθ. πρωτ. 4000/1/17-α'/13.6.2003), σύμφωνα με την οποία, «σε συμμόρφωση προς την ως άνω γενική αρχή της παροχής αποτελεσματικής προστασίας στον αιτούντα άσυλο..., η Αστυνομική Υπηρεσία που δέχεται αίτημα ασύλου μέσω δικηγόρου ή δικαστικού επιμελητή οφείλει να μην αγνοήσει το αίτημα αλλά να αναζητήσει (η ίδια εφόσον είναι αρμόδια άλλως μέσω της αρμόδιας Υπηρεσίας) τον εν λόγω αλλοδαπό όπως προσέλθει και υπογράψει αυτοπροσώπως πλέον το σχετικό αίτημα... Τα ανωτέρω αποκτούν ιδιαίτερη σημασία κατά τις περιπτώσεις όπου οι αρμόδιες αρχές αρνούνται (αυθαιρέτως) την παραλαβή αυτοπροσώπως υποβαλλόμενου αιτήματος ασύλου, ...».

Εν τω μεταξύ, η Δ/ση Αλλοδαπών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, ενεργώντας στο ίδιο πνεύμα με τις οδηγίες της Δ/σης Οργάνωσης και Νομοθεσίας, είχε ήδη προωθήσει τα αιτήματα ασύλου, που είχε παραλάβει με δικαστικό επιμελητή, στις αρμόδιες κατά τόπον αστυνομικές αρχές (Τμήμα Αλλοδαπών Αθηνών) προκειμένου να προβούν σε πρόσκληση των αιτούντων και να επιβεβαιώσουν την υποβολή των αιτημάτων με αυτοπρόσωπη παρουσία. Από δημόσιες δηλώσεις προκύπτει ότι από τον μεγάλο αριθμό προσκλήσεων που πραγματοποιήθηκαν σε αιτούντες, σε συνέχεια υποβολής αιτήματος με δικαστικό επιμελητή, κατά το διάστημα 2001-

2004, δεν ανευρέθη κανένας αιτών προκειμένου να επιβεβαιώσει αυτοπροσώπως τη βούλησή του να εξετασθεί το αίτημά του. Σε συνέχεια αυτού, η Δ/ση της οποίας προΐστασθε αποφάσισε να θέσει στο αρχείο κάθε αίτημα το οποίο υποβάλλεται με δικαστικό επιμελητή, χωρίς περαιτέρω ενέργειες. Η απόφαση αυτή φαίνεται να ενσωματώθηκε σε σχετική διαταγή της Δ/σης σας, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην αναφορά που έχει κατατεθεί στον Συνήγορο του Πολίτη.

Το πρόβλημα και οι θέσεις της Αρχής

Ο Συνήγορος του Πολίτη, παρακολουθώντας τις συνθήκες πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου, τόσο στις παραμεθόριες περιοχές όσο και στον Νομό Αττικής, με αυτοψίες και με επισκέψεις στις κατά τόπον αρμόδιες αστυνομικές αρχές, έχει διαπιστώσει, λόγω και της συνέχισης υποβολής σχετικών αναφορών, ιδίως όσον αφορά το πρώην Τμήμα Αλλοδαπών Αθηνών και νυν Τμήμα Ασύλου της Δ/σης Αλλοδαπών Αθηνών, ότι η πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου εξακολουθεί, παρά τις όποιες βελτιώσεις, να λειτουργεί με σοβαρά προσκόμματα που, προς το παρόν, κωλύουν ακόμη την παραλαβή όλων των αιτημάτων (βλ. <http://www.synigoros.gr/allodapoi>). Ενόψει τούτου, είναι εξαιρετικά πιθανό το ενδεχόμενο αιτών άσυλο, που επιθυμεί να καταθέσει αίτημα ασύλου, να μην μπορέσει να επιτύχει την υποβολή και καταγραφή του αιτήματός του, και να υποχρεωθεί, ως εκ τούτου, να εξασφαλίσει την παραλαβή του αιτήματός του εκ μέρους των αστυνομικών αρχών μέσω της κατάθεσης με δικαστικό επιμελητή.

Με βάση την κατά τα ως άνω περιγραφόμενη κατάσταση, ο Συνήγορος του Πολίτη κρίνει ως προβληματική, ενόψει των υποχρεώσεων της χώρας που πηγάζουν τόσο από τη Σύμβαση της Γενεύης, όσο και από την κοινοτική νομοθεσία, την απροϋπόθετη και τυποποιημένη αρχειοθέτηση των συγκεκριμένων αιτημάτων ασύλου. Το γεγονός ότι η αναζήτηση αριθμού αιτούντων άσυλο προς επιβεβαίωση της βούλησής τους για υποβολή αιτήματος ασύλου, κατέληξε σε μη ανεύρεσή τους, δεν παρέχει, άνευ άλλου τινός, νόμιμο έρεισμα στη Διοίκηση να παραβλέψει τα εν λόγω αιτήματα.

Ωστόσο, η υποχρέωση της Διοίκησης να διερευνήσει την πραγματική βούληση του αιτούντος, πηγάζει όχι μόνο από τη Σύμβαση της Γενεύης αλλά και από την ανάγκη πλήρωσης της προϋπόθεσης του «αυτοπρόσωπου», προϋπόθεση η οποία τίθεται από το άρθρο 1 του Π.Δ. 61/1999 και χωρίς τη συνδρομή της οποίας κανένα αίτημα δεν θεωρείται ότι έχει υποβληθεί παραδεκτως. Η εν λόγω υποχρέωση αυτοπρόσωπης παράστασης βαρύνει καταρχήν τον αιτούντα άσυλο, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να επιχειρήσει να εμφανισθεί στις Αρχές και να διατυπώσει το αίτημά του. Συνεπώς, για να ενεργοποιηθεί η υποχρέωση της Διοίκησης να αναζητήσει τον αιτούντα θα πρέπει ο τελευταίος να επικαλείται, παράλληλα με την αίτησή του για άσυλο, τα γεγονότα εκείνα από τα οποία συνάγεται η αποτυχημένη απόπειρά του να καταθέσει αυτοπροσώπως λόγω υπαιτιότητας της Διοίκησης.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω παρατηρήσεων, σας παρακαλώ, κύριε Προϊστάμενε, να επανεξετάσετε τη νομιμότητα της πρακτικής της τυποποιημένης, συλλήβδην, αρχειοθέτησης των αιτημάτων ασύλου που κατατίθενται με δικαστικό επιμελητή, προς την κατεύθυνση της διαφορετικής αντιμετώπισης των αιτήσεων εκείνων, από τον φάκελο των οποίων προκύπτουν βασικές ενδείξεις αδυναμίας αυτοπρόσωπης κατάθεσης λόγω υπαιτιότητας της Διοίκησης. Σας παρακαλώ, τέλος, να μας γνωρίσετε σε κάθε περίπτωση τις απόψεις σας, κοινοποιώντας μας αντίγραφο της ως άνω αναφερόμενης εσωτερικής εγκυκλίου, εφόσον υπάρχει, σχετικά με την παραλαβή ή μη αιτημάτων ασύλου που κατατίθενται με δικαστικό επιμελητή, ή/και με τον τρόπο αρχειοθέτησής τους».

